

Naujienu Antroji Dalis

NR. 425

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XIV METAI

Kodėl jie neatskrenda?

Britų mokslininkas Arthur C. Clark, autorius knygų "The Exploration of Space" ir "The Making of a Moon" viename anglų žurnale pasakoja, kaip mes kada nors galėsime nusigauti į kai kurias planetas, ir kodėl mūsų žemės dar neaplinkė svečiai iš tolimosios erdvės. Štai ką jisai sako:

Šiuo momentu, kada žmonija stovi prie erdvės slenksčio, ir jau sėkmingai pasiuntė pirmuosius skriduolius aukščiau atmosferos, mes prisimeiname vieną jau šimtmečiais keltą klausimą. Beveik kiekvienoje astronomijos knygoje jūs rasite skyrių, kuriame kalbama "Ar yra kituose pasauliuose gyvybė?", ir atsakymas, duodamas į šį klausimą paprastai priklauso nuo autoriaus optimizmo bei to laikotarpio, kuriame jis rašė (nes ir astronomijoje, kaip ir kifer, yra mados).

Šiandien yra reikalinga ši klausimą performuoti ir patikslinti, pasiremiant dabar žinomais faktais. Tur būt, dabar yra labai nedaug astronomų, kurie tebetvirtina, kad gyvybė egzistuoja tikrai žemėje, ar net kad tik joje tėra galvoti sugebančių būtybių. Tad, prieš mus iškyla įdomus klausimas. Kaip mes turime išaiškinti keistą elgesį kitų galvojančių būtybių, gyvenančių kažin kur mūsų Visatoje?

Kokią keistą elgesį, Šerlokai Holmsai? — Daleidus, kad tokios būtybės egzistuoja, mums ir kyla klausimas, kodėl jie visiškai nesirūpina mumis.

Visiškai teisingai, mano mielas Watsonai...

Iškėlę pačią problemą, pažvelkime į ją galimai moksliskiau ir objektyviau.

Mūsų problema susideda iš trijų dalių: astronominės, biologinės ir techninės; mes šia tvarka per jas ir peržvelgsime.

Giedrią, nemėnesieną naktį dangus atrodo prisagstytas tiek žvaigždžių, jog yra sunku patikėti, kad jas galima būtų suskaičiuoti. Tačiau faktiškai, nuoga akis gali matyti ne daugiau dviejų tūkstančių žvaigždžių; per mažą teleskopą galima matyti jau milijonus, gi foto plokštelėje — bilijonus. Visos tos žvaigždės yra saulės; daug iš jų yra didesnės už mūsų, bet dauguma — mažesnės. Labai gaila, bet nėra priemonės, kuria būtų galima parodyti, — kurios iš jų turi planetas; tai yra galima tikrai poroje išimtinų atvejų. Tačiau jau ir to pakanka, kad galėtume daleisti, jog planetos nėra taip retai

pasitaikančios, kaip anksčiau buvo manoma; faktiškai, gali pagaliau paaiškėti kada nors, jog daugumas žvaigždžių turi mažus atšalusius kūnus, skriejančius apie jas. Ir jeigu tik viena žvaigždė iš šimto turi planetas, tai vien tik mūsų žvaigždynė (galaxy) būtų bilijonas planetinių sistemų.

Pagal galimybės taisyklę (laws of probability), mes turėtume tikėtis, kad bent viena planeta, kurioje gali egzistuoti gyvybė, yra ne toliau, kaip dešimts šviesos metų nuo žemės. (Artimiausioji žvaigždė, Proxima Centauri yra maždaug už keturių šviesos metų; šviesiausioji žvaigždė, Sirius, yra už dešimts šviesos metų.) Pagal kosminį mastelį, tokie atstumai nėra nuostabūs. Mūsų žvaigždynas (tai universas — sala, ir saulė yra jame niekuo ypatingu nepasižyminčiu nariu) — nuo vieno galo iki kito yra šimtą tūkstančių šviesos metų ilgio.

Gi aibė kitų žvaigždynų, tolimiausių, mūsų atsektų (rasų), yra nuo mūsų per bilijoną šviesos metų atstu. (Jeigu kam patogiau šis atstumas nusakyti myliomis, tai jis yra: 6, 000, 000, 000, 000, 000, 000, 000 mylių.)

Dabar gi, turint tinkamą planetą, kyla sekantis klausimas: ar gali joje atsirasti gyvybė? Buvo įprasta galvoti, kad gyvybės buvimas, atsiradimas esąs neįmanomai komplikotas, reikalingas tokios fantastinės įvykių eigos, kad jis būtų galimas tik labai mažame planetų skaičiuje, o gal tikrai žemėje. Šis argumentas yra likutis viduramžiais vyravusio įsitikinimo žmogaus vienkartinumu; jis niekada neturėjo rimto mokslinio pagrindo, gi dabar jau visiškai nebeturi.

Nors mes vis dar esame labai toli nuo pilno supratimo kas yra gyvybės mechanizmas, — gal dar per šimtmečius to nepasieksime, — tačiau jis tikrai nėra paslaptinis. Nuostabus, galite sakyti, tačiau ne nuostabesnis, principas, negu kontinentus raizganti telefono sistema, ar fabrikų kompleksas, sudaręs didžiulę cheminę sistemą. Juk ir gyva būtybė yra ir cheminis fabrikas, ir telefono centrinė, ir seka tuos pačius pagrindinius dėsnius. Visai neseniai buvo parodyta, kad nuostabiai komplikuoti chemikalai yra pagaminami grynai natūralių jėgų, tokių, kaip žaibas ar ultravioletiniai spinduliai, veikiančių į tokias medžiagas, kurios gali būti dau-

(Tęsinys 5-me psl.)

Adomas P. Jasas FARAONO TESTAMENTAS

*Aš mirštu, o būk, manoji tauta, rami,
nes išmintimi
mane sostui palaimino teisingasis Osiris,
kad būčiau valdovas gyvas ir numiręs! —*

*Ir niekas atgailai pagauti negalės
mano skrendančios vėlės:
praūš jina kaip Nilo vėjas — gyvastingas ir gajus —
keturiasdešimt du teisėjus
ir pro amžinųjų įsakų kiaurymes
mano ir jūsų nuodėmes kaip priekaištą atmes,
jei... atminsitė mano kraujo testamentą:*

*— Tebūna šventa,
kas mano būtų liudija:
sfinksas, piramidė, mumija...*

DIENŲ SKEVELDROS

Rašo J. Cicėnas (tęsinys)

VLADAS MOZURIČNAS (g. 1922 m.):

"Tėvas buvo geras siuvėjas ir darbą imdavo iš Rimšos ir Močiškio".

"Dažnai į mūsų buto duris pasibeldavo žmonės, kurie dar tik rytą buvo peržengę kalėjimo vartų slenkstį, išėdami į laisvę. Tai buvo komunistai, tolimi motinos giminaičiai ir pažįstami".

I komjaunimą įstojo 1938 m. 1941 m. birželį "prasidėjo begaliniai karo keliai":

"Šiandie iškyla prieš akis ir, rodos, matau tas pirmąsias atsitraukimo dienas: prigrūstus traukinius, prislėgtus didžiulio sielvarto žmones, pageležiinkelio telegrafo stulpus, kurie bėga pro šalį vis tolyn, vis didesniais laukų plotais atskirdami mus nuo tėviškės, nuo Nemuno šalies, apgobtos žaliais beržais. Ji lieka toli, atitverta priestankiniais grioviais ir spygliuotų vielų užtvaramis".

Grižo tik 1945 m. "Vilnius pasitiko mane šurpiais griuvėsiais, sudegusių namų skeletais ir okupacijos laikų liekanomis".

1948 m. komandiruojamas į Leipalingį:

"... apylinkėse plačiai siautė nacionalistinių banditų gaujos, trukdydamos normalų gyvenimą. Per trumpą laiką buvo nužudyti 3 partorgai".

Ką baigė? "Aukštuosius literatūros kursus prie Gorkio vardo literatūros instituto Maskvoje ir Aukštąją partinę mokyklą prie TSKP CK". Ar aišku?

VACYS REIMERIS (g. 1921):

"... mano tėvas kovėsi Budi-
no vadovaujame žemaičių
Randonarmiečių pulke".

Ligšiolinės profesijos: mie-
stelio turgaus šlavikas, pa-

siuntinys, pardavėjas, valsčiaus raštinės tarnautojas.

"Rinkimai" į vad. "Liaudies seimą": prieš pat mitingą kažkas įkišo kišenėn raštelį:

"Liaukis, vaiki, poetizuoti arba susikurk sau pakasy-
nų giesmę".

1941 m.: "Pro degančius miestelius ir subombarduotas geležinkelio stotis karo vėtra nunešė mus toli į rytus". Ten: "kolūkio darbininkas, karys, laikraštininkas ir t.t."

Maskva. Radijas. Valandėlės lietuviškai. "Ilgesio kankinami, mes kiekvienas slapčia savo mintimis ir žodžiais skridome į brangią gimtinę. Aš niekaip neužmiršiu tyrų Salomėjos Nėries ašarų, skaitant jai prie mikrofono savo eiles..."

Bet pagal raidę. Tai
ALGIMANTAS BALTAKIS
(g. 1930 m.):

Iš Utenos aps. į Kauną su visa šeima. "Vežiodamas vežimėliu bagažą, labai anksti išmokau rūkyti, keiktis. Teko ir su rašpeiliu padirbėti vulkanizacijos dirbtuvėje, parduoti bulkutes". Ir t.t.

"Mano didžiausia svajonė — kada nors sukurti dainų apie šoferius, krovėjus, dažytojus, mūrininkus, apie paprastus darbo žmones, savo auksinėmis rądomis kuriančius visas pasaulio vertybes".

Baigęs universitetą. Žurnalistas.

ALEKSAS BALTRŪNAS (g. 1925 m.). Mokytojas. Žurnalistas.

"Pagrindiniu savo ir apskritai rašytojo darbo uždaviniu laikau atkakliai, visomis savo kūrybinėmis išgalėmis skverbtis į gyvenimo gilumą, į žmogaus sielą, parodyti gyvenimo srauto kryptį ir perspektyvas". (Tęsa 2 psl.)

(Atkelta iš 1-mo psl.)

ALFONSAS BIELIAUSKAS (g. 1923 m.). Baigęs Vilniaus universitetą.

"Buvau komjaunuolis ir esu partijos narys".

"Rašau, nes jaučiu, kad plunksna darbo žmogui yra reikalinga lygiai taip, kaip ir kūjis su piautuvu".

ANTANAS JONYNAS (gim. 1923 m.):

"1947 m. įstojau į komjaunimą; nuo 1955 m. esu TSKP narys".

"Periodinėje spaudoje reikštis pradėjau vokiečių okupacijos metais. Kaune tuo metuėjo laikraščiai — 'Ateitis' ir 'Lietuviai'. Dalyvavimą okupantų spaudoje galiu paaiškinti tik savo politiniu nesubrendimu" (mano pabr! — J.C.).

Kaip redakcija priduria: "Mokymosi metais neteko rengimo".

KOSTAS KUBILINSKAS (g. 1923 m.). Mokėsi Pedagoginiame institute. Vaikų rašytojas.

"Nebūkime pesimistai! Aš viliuosi ir tikiu, kad mano svajonės, ypač kūryboje, būtinai išsipildys. Jeigu netikėčiau, argi galima būtų svajoti, kurti ir gyventi?"

Gyventi? Todėl šale pasakų ir... "aš pasiryžęs parašyti poemą iš pokario mieto kovų su buržuaziniais nacionalistais".

ROMUALDAS LANKAUSKAS (g. 1932 m.). Lankė Vilniaus univ.

"Mano gimtinė — Klaipėda, triukšmingas uostamiestis, kur dažnai rūsčiai niukiasi dangus ir alsiai klykia žuvėdros, gūžiai ūkiant laivams".

"Man visada atrodė ir atrodo, kad bet koks surambėjimas, apklautėjimas, atsirihojimas nuo pasaulinės kultūros laimėjimų neišvengiamai veda prie atsilikimo. Mės visą laiką privalome savo kūrybą su tuo nors lyginti, tuomet žinosime jos vertę.

"Tuo pačiu turėtume būti išdidiesni, reiklesni savo siekimuose. Lietuvių literatūra negali būti skirta tik lietuviams. Jos vardas turėtų skambėti plačiau: Maža tauta — ne kliūtis dideliui menui".

JUOZAS MACEVIČIUS (gim. 1928 m.):

"... su širdgėla pastebiu, kad ligi šiol beveik nieko neparašiau apie mūsų šauniąją darbininkų klasę, išauginusią ir išvedusią mane į platų kelią".

BRONIUS MACKEVICIUS (g. 1929 m.). Lankė vidurinę mokyklą, kur įstojo į komjaunimą. "Kai kurie mano artimieji, paniškai bijodami bet kokių politikos aiškiai nepritarė mano stojimui į komjaunimą ir grasė nutraukti man bet kokią materialinę paramą".

"... būdamas komjaunuolis vykti į tolimą, miškų apsupimą (gimtinį) kaimą, kur tuo metu siautė nacionalistinių banditų gaujos, negalėjau".

"Jaučiu, kad man dar reikia labai labai daug mokytis".

(Bus daugiau)

Rimskij-Korsakov kilęs iš lietuvių

Prieš 50 metų, 1908 m. birželio 7 dieną, sulaukęs 64 metų amžiaus, mirė vienas žymiausių pasaulinio garso kompozitorių Rimskis Korsakovas, per 40 metų kūrybinio gyvenimo parašęs visą eilę simfoninių šedevrų, kurių geriausiais laikomi "Secherezada", "Antar", "Ispanų capriccio", "Prisikėlimo overtiura", koncertas pianinui su orkestru ir peros "Saltan", "Snieguročka", "Kašcej", "Pskovietė", "Caro nuotaka", "Kitežius", "Auksinis gaidelis", "Gegužės naktis", "Sadko" ir kt. Be to jis perdirbo Musorgskio "Borisą Godunovą" ir parašė "Persidų šokį" jo "Chovansčiznai". Pirmą savo simfoniją jis parašė 1865 metais. Jis, profesoriaudamas Peterburgo muzikos konservatorijoje, išauklėjo daugiau kaip 200 studentų, kurių tarpe tokie kaip Glazunovas, Liadovas, Stravinskis, Arenskis, Ip-Ivanovas Grečaninov, Čerepinas, Lysenko, Gnežinas, Šteinbergas, Prokofjevas, Miaskovskis ir tt.

Rimskis - Korsakovas yra padaręs didelės įtakos visai eilei kompozitorių, kaip Škriabinui ir Stravinskiui, bet ir svetimšaliams, kaip Debussy ir Raveliui.

Jis buvo sūnus vieno provincijos gubernatoriaus, kurį dėl neištikimybės caras Nikoljus I buvo pavaręs iš pareigų.

Neseniai Maskvoje miręs R. - Korsakovo mokinys, žymus kompozitorius Gnežinas savo užrašuose pasakojo, kaip syki jis išsikalbėjęs su savo mylimuoju mokytoju apie jo kilmę.

"Mano gimtinė, pasakė Rimskis - Korsakovas, yra lietuvių kilmės (litovskogo proišchoždenija); vėliau ji sudarė dvi šakas — viena buvo lenkiškai lietuviška, antroji rusiška, kuriai aš ir priklausau. Daugybė mūsų giminių yra Lenkijoje. Jie ten ir Rimskiai-Korsakovai, ir Rimskiai, ir Korsakovai, ir net gi Korsakai."

(Iš Nov. Russk. Slovo, 1958 m. birž. 15 d.)

ANGLŲ KALBOS PAMOKOS
ir priruošimas pilietybei
Greitas, lengvas, pasėkmingas
Pusiau - privatus.
12042 SO. MICHIGAN AVE.
WATERFALL 8-6863

F&M RADIO & TELEVISION SERVICE
Authorized
DELCO & MOTOROLA DEALER
Car radio repaired while you wait.
3159 S. Wallace St. CALUMET 5-8333

Kairio knyga LIETUVA BUDO
NAUJIENOSE galima gauti
tik ką iš spaudos išėjusią Stepono Kairio knygą LIETUVA BUDO. 416 didelių (6x8½) puslapių, kieti viršeliai. Kaina \$5.50

JOS. F. BUDRIK, INC.

3241 South Halsted Street

**Užprašo širdingai visus lietuvius atsilankyti
ir pamatyti mūsų naujas prekes:**

Iš rakandų gražiausius parlor setus, minkštas kėdes, karpetus, miegamo kambario setus, virtuvei stalus, dining room setus, stalius, lempas, pečius, skalbiamas mašinas, (refrigeratorius) šaldytuvus, dulkių valytuvus, televizijas, Hi-Fi, phonografus, radijus, jewelry, deimantus, Parker plunksnas, lietuviškus rekordus, sidabro setus, vėliausius rankinius laikrodžius: vyriškus ir moteriškus. Didelė sutaupa, ogulnės kainos.

LENGVI ISMOKEJIMAI.

Atsilankiusieji gaus gražią dovanėlę atminčiai.

Krautuvė atdara kožną dieną nuo 9 ryto iki 6 val. vakaro.
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais iki 9:30 vakaro.

Iš WHFC, 1420 kil. Budriko radio programa kas ketvirtadienį kaip 6 iki 6:30 val. vakare.

Baltic Hotel
7643 HARDING AVENUE

MIAMI BEACH 41, FLORIDA

BLOKAS NUO PAJURIO

Sophie ir Bernice Welicka

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR GAZOLINO STOTIS

Lyginimas, dažymas, taisomi ir reguliuojami (tune-up) motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. Alyva, baterijos ir padangos. Taip pat mano garaže perkamus dulintuvus įdedu veliui.

Nelaimių pasitaiko.

Mės pataisome.

Leiskite mums pataisyti radiatorių.

Ar reikia pagalbos?

(MUFFLERS INSTALLED FREE)

Ford 1941-53	\$8.25	Mercury 49-51	\$8.95
Chevrolet. All 1937-53	8.25	Old mobile 8, 41-50	8.20
Chevrolet 54-55	9.95	Plymouth 42-56	9.95
Chrysler 6, 42-52	9.91	Pontiac 37-54	8.95
Dodge 6, 42-56	9.95	Buick 37-52	12.00

IR TAIP PAT ČIA NEIŠVARDINTIEMS AUTOMOBILIAMS.
Išmėrimo paipa irgi įdedama veliui, leigu perkama kartu su dulintuvu.
DARBAS ATLIEKAMAS PATYRUSIŲ MECHANIKŲ.
Dirbtuvė atidaryta: nuo 8 val. ryto iki 9 val. vak. Sekmad. uždaryva.

M. ČESAS

1934 West 59th Street

Tel.: GR 6-9136

NELAUKITE - RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar žiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET

KAMBARYS 1043

Telefonas: CEntral 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

Meškos glėbyje

"Sudužusio veidrodžio" pavadinimu šiomis dienomis pasirodė New Yorke anglų kalba vertimai 7-nių raudonos Lenkijos rašytojų. Žinomas amerikietis kritikas, anglų literatūros profesorius Columbia universitete, Lionel Trilling, leidinį pavadina įvykiu, kur rūsti praeitis maišosi su neaiškia ir nežinoma ateitimi. Jauni rašytojai, komunistai ar buvę komunistai, rodos, nori eiti tikro inteligento pareigas: būtent, kritiškai spręsti žmogaus protavimo santykį su visuomene. Jie supranta, kad tikrasis sveikas santykis yra duoti protavimui laisvę, kur valstybiniai sumetimai nevaržytų ir nekarpytų proto veiklos. Kitais žodžiais, šie lenkų rašytojai laikosi žmoniškojo (humanistinio) sąžinės laisvės principo, pagal kurį laisvė protauti yra gėris ir pagrindinė sąlyga įgyti mokslo bei siekti tiesos.

Recenzijoje New Yorke einančiam "The New Leader" žurnalui, prof. Trilling sako, jog leidinys įdomus tuo, kad jo rašytojai savo visuomeniškas pažiūras vysto, išeidami iš komunizmo ideologijos. Lenkija pasidarė raudona 1944 m. Jau tada nebegalėjo būti abejojimų dėl rusiškojo komunizmo esmės. Jis iš Lenkijos pasiėmė geroką žemių gabalą ir visą tautos gyvenimą pavergė gizeliniam režimui, sunaikindamas visuomenės sltogsnius, nužvelgiamus nekooperuosią su Maskvos gizeliais. Buvo vykdoma gryną tautos naikavimo politika. Pavyzdžiui, 1½ mil. buvo išdeportuota Rusijon, Katino miške sušaudyta 10,000 karininkų, o anglų-amerikiečių lėktuvams neleista naudotis rusų aviacijos laukais padėti Varšuvai, kurioje naciai naikino sukilusius lenkų patriotus. To visko nežiūrint, radosi lenkų intelektualų sveikinti šitokią komunizmą. Gali būti, juos viliojo patraukli idėja apie būsimą rojų. Juk ši idėja paviliojo žmonių net senose, isikūrusiose valstybėse. Nestebėtina, jei patraukė galvojančių žmonių krašte, kurį karas nualino, kurio pramonė subliūško, o visuomenė subiro. Lyginant su demokratija, komunizmas daugiur labiau patrauklesnis skurdžių, atsilikusių kraštų inteligentams.

Bet, laikui bėgant, lenkų inteligentai pajuto, kad komunizmas ne tik skurdo nenaikina, bet žmogų doriškai žlugdo. Ši nuojauta ryški "Sudužusio veidrodžio" rašytojuose, kai atsirūgstančių kartėlių reikalauja laisvės protauti ir piktinaši savo tikėjimu į rojų ir tada sakytais žodžiais. Lenkijos inteligentija, gal būti, niekad neprilygo rusų "suakmenėti" komunistais. Veikė senos tradicijos ir Katalikų Bažnyčios įtaka. Lenkija visada sviro Vakarams. Gizeliai

siekė tautą iš Vakarų pasukti į Rytus, bet nevyko. Todel liko gyvos inteligentijos, tikėjusios, kad viltys galimų permainų ne tuščias sapnas, kad verta pasvarstyti žmogaus ir valstybės esmės klausimus. Bent buvo nedraudžiama gyvenimu bodėtis ir piktintis, kas visada yra derlinga dirva proto bei meno sąjūdžiams.

Gyvenimas buvo nelengvas. Pawel Hertz, 1949-1953 tarpsnį prisimindamas, savo raštą vadina "Atsiminimai iš negyvyjū namo". Tas namas tai lenkų rašytojų sąjunga. Užkorumas komunistinio realizmo pasmaugė lenkų rašytojų dvasią. "Literatūra", sako Hertz, "paliko be širdies ir neteko pagarbos, o rašytojai nebetikėjo visuomene".

Zbigniev Herbert rašo apie senovės filosofo Sokrato mirtį (jį piliečių paveiktas teis-

(Tęsinys 8-ame pusl.)

Mes mokame
Aukštą Dividendą

MIDLAND
Savings and Loan Association

PER 40 METU
VISU LIETUVISKU
KOLONIJU
SAUGIAUSIA IR
PELNINGIAUSIA
TAUPYMO
BENDROVE

4038 Archer Avenue Tel. LA3-6719
AUGUST SALDUKAS Prezidentas

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

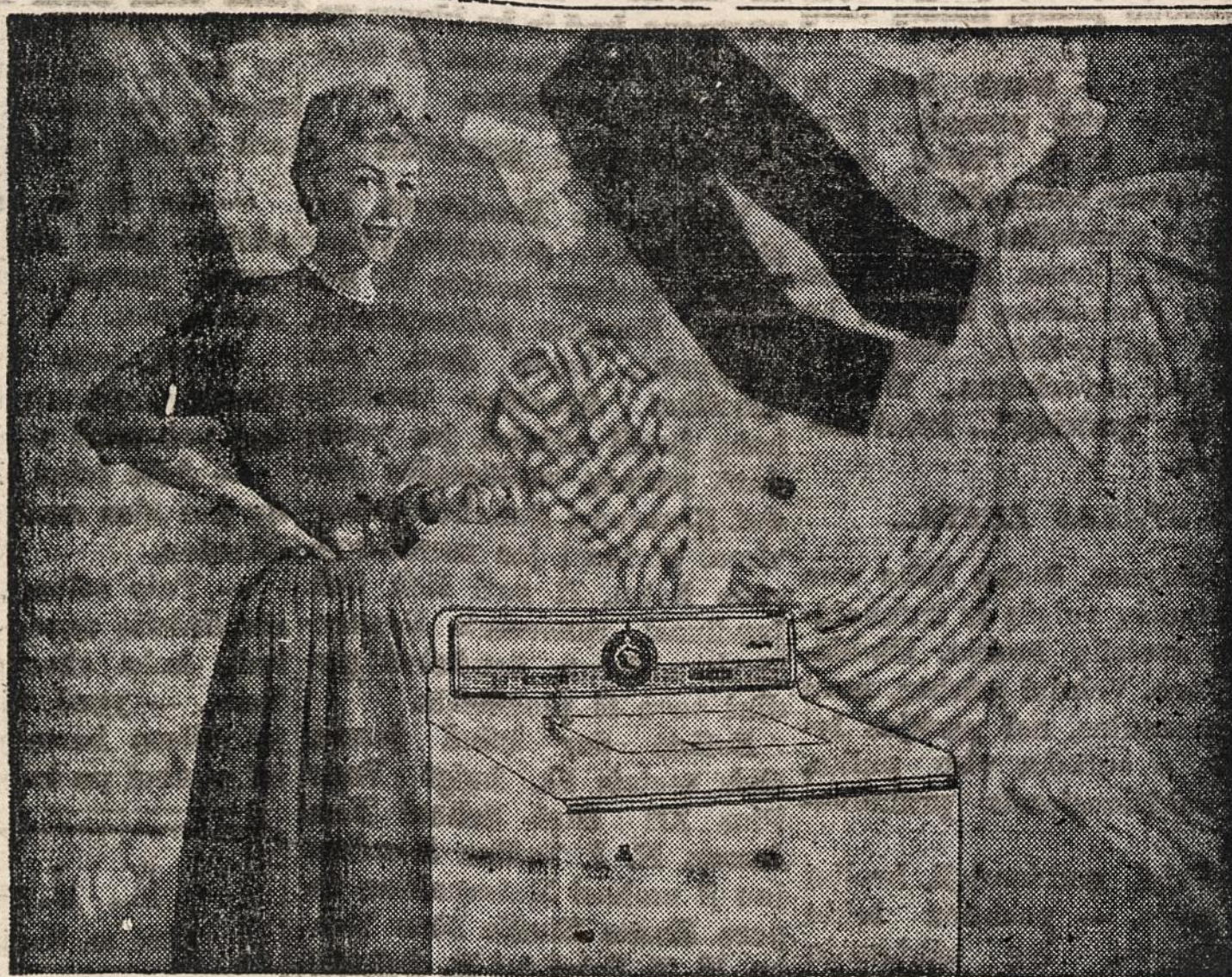
APIE SAVO NAMO
INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY
3039 SO. HALSTED STREET Tel.: VICTORY 2-1272
STANLEY LITWINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

Everything* is Washable in the NEW MAYTAG ALL FABRIC AUTOMATIC

* If it's safe in water... it's washable in the new Maytag. Sheer stockings and delicate sweaters of fragile modern fabrics... dainty baby woolsens... sturdy cottons and heavy materials... now you can wash them all automatically, yet with the gentleness of hand washing. Saves on ironing, too!

Only MAYTAG offers you all of these features:

• Two speed washing action. Push-button control.	• Automatic water level control saves water.	• Built-in Suds Saver optional.
• Choice of 3-water temperatures, with exclusive cold water wash or rinse.	• Gyrafoam action and double spin tubs for cleaner, faster washings.	• In White, Pastel-tone Green or Yellow.

LEO BERMAN FURNITURE AND APPLIANCE STORES

1638 W. 63rd Street

(One block West of Ashland on 63rd St.)

HEmlock 4-6800

3422 Michigan Ave.

Phones: Waterfall 8-8400

East Chicago, Indiana

East Chicago 5611

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Dienos, kad jas kur bala!

Lapatuoju į New Yorką. Stoviu Lituanicos aikštėje. Kelias... tik 20 valandų. Neptoliausiai, bemaž ranka pasiekiamas, vartosi juodaakė, tamsiaplaukė. Mergina aukšta, kaip liepa. Jos ilgos, gražios kojos, nelyginant raudonųjų žilvičių rykštės, siūbuoja, tarytum paežerėje. Protarpiais iš po mėlynos suknelės, tarsi iš po lengvų debesų, švysteli jos keliai. Na ir kečiai. Šviesesni ir už saulę!

Verčiu "Dirvą", manau, gal dvaselei ką nors knapterėti rasiu. Akis, lyg kokia žalmargė karvė, siekia T. Blinstrubų pranešimą, skaitytą tautinininiame kongrese... Dar dirstelėju į merginą — miega. Tik ilgos, plačios blakstienos, sakytum sunkios, makruotos skaros, kartais prasiskleidžia ir parodo jaunų, karštų akių kampelių.

Skaitau — trauk bala tą merginą ir visą pasaulį... Pranešimas, kagi, "labai gudurus": Altas sukrapšto pinigus, suriša į pundelius ir... atiduoda tautininkams. Kodėl gi ne man!? Praleisčiau lengvai, be jokio galvosūkių, visų šitų fondelių doleriukus... Iš viso jau tie "gudrieji"... labai negudrūs.

STALAS LŪZTA...

Brooklynas. Stalas lūžta nuo įvairiausių valgių ir trunkelių, mat, svetelių laukia, išlaides daro. Velniai griebtų, nesu nei konsulas, nei partijos lyderis, o sutinka visu pulku, su saldžiausiomis prakalbomis.

— Taigi, gerbiamieji, broliai ir sesės, — prabilau tokiu pavargusiu, lyg užkimusiu balsu, — pirmiausia duokite kokio Canadian Club burnai praskalauti, o jei dar turite gerą, šalto alaus, tai visą bačką... Suprantate, tokia kelionė... kaip iš mėnulio.

— Aa, kaip ten Chicagoje, ar nuosmukis beismentų nepasėmė? — teiravosi vienas, iš veido, labai panašus į bankelio direktorių.

— Ką, jūs... susirinkom visos dailios, visos jaunos, o jie, lyg neženoti, tik apie nuomukį!

— Gerai, poniute, gerai... dar tik po vieną už lūpos, o tada paraitysim, kaip šimtas kazokų...

— Be jokių paraitymų: Pakelkim, pakelkim mes taures linksmybių ir glauskim prie lūpų karštai..

Apie penktą val. ryto nušviro ir manoji galva ant didelio, dar nebaigto išparceliuoti kumpio. Miegojau, rodos, neblogai, sapnavau pasilikusius tėvynėje, lyg žadėjau išlaisvinti...

Vakarop galya taip plyšta, kad nors eik pas kalvį ir paprašyk, kad geležiniais lankais suveržtų. Mintys taip pabirusios, kad ir alkanas žąsis jų nesurinktų į krūvą. Vėl sutūpėme prie to paties stalo — sveikatos pataisyti.

LITUANICOS AIKŠTĖ

ir dairausi, tarsi pats savęs klausiu: kur gi tas, tiek daug metų statytas Dariui ir Girėnui paminklas? Niekur jo nematau, tik žmonės, kaip koki karveliai nutūpę suolus aplink vėliavos stulpą. Žmonės jau pagyvenę, po keletą savaičių nesiskutę, labai raudonom nosim ir su "panteliais" rankose. Publika "rinktinė", kaip prie paminklo...

— Žinote, tamstele, ant šito stulpo, ne vėliavą, o jų galvas užmaiti reikia, — prašeko nepažįstama, pagyvenusi lietuvė. Kas tie "jie" — nė nepaklausiau.

Patį Lituanicos aikštę mažutę, viliamsburginę, tarytum trafiko šviesų saulėlę. Aplink skurdi, nyki, ne lietuviška. Brooklyno lietuviai, mano nuomone, kad ir be blogos valios "sutepė" Dariaus ir Girėno šviesų atminimą.

DAINORA ŽUKAITĖ

Viešėdamas Brooklyne, besidairydamas po aukštąjį New Yorką, sutikau solistę D. Žukaitę. Mergina geltonplaukė, mėlynakė, labai žavi. Ant klasiškai išlenktos nosikės kabą juodi akiniai, jos veidą darė panašų saulėgražos žiedui. Klausausi Žukaitės dainavimo, gėriuosi jos mezzo-soprano balsu. Ji pati šiek tiek jaudinasi, rausvomis liepsnelėmis nušvinta žandukai girdint save iš plokštelės.

Solistė dar labai jauna, šiais metais tik baigė Pope Pius XII High School New Jersey, N. J. Tačiau šiandien jau ji mokosi Metropolitan Opera House Studio New York, N. Y. Prieš tai D. Žukaitė dainavo National Chorale Ensemble Society.

Muzikas Charles Albert MacLane, anksčiau minėto choro dirigentas — vadovas, panelei Dainorai vis plačiau ir plačiau praveria duris į dainos meno pasaulį, į anas muzikines aukštumas, iš kur "nemirtingieji" prabyla į mus, dainos ir muzikos mėgėjus.

Solistės Žukaitės, kartu su choru, įdainuotą plokštelę išleido H. B. Schoonmaker, P. O. Box 2703, Paterson, N. J.

Dainorai Žukaitėi, tai paprastai, kukliai lietuvaitei, linkiu prasimušti į pirmąją dainininkę, į Metropolitan operos žvaigždę.

PONAS TOKS

Williamsburge, rodos, ant Grand ir Union gatvių kampo, stovi žmogus. Iš povyzos nei puodas, nei samovaras, taip jau keistai jis apsirėdęs. Troplioju, kad jį būsiu kur tai matęs kanapėse žvirblius šnekinant ar Chicagoje — velniai jį žino. Prieinu arčiau... ogi ponas Toks iš paties Brooklyno, tas pats, kuris užpraėitą vasarą manęs prašė, kad aš jį pakabinčiau Chicago Art Institute, vietoje Picasso "Motinos."

— Na, tai sveikas, drūtas!

— švilpterėjau tiesiai į ausį. Vietoj, kad padavus žmogui ranką, ponas Toks, rodos, pasiuto: pasitrepsejo, pasisparde, kelis kartus persivertė raگوچium ir pirštu traukdamas per žydo tvorą užvedė ant laibųjų:

— Traukit, berna, traukit smičium, traukit, berna, per spodničią... Balsas... rodėsi, kad koki penki veršiai buizos šaukia.

— Na, kaip, ar tu man kada atkiši tą savo kirvakotį? — paklausiau, nesulaukdamas jo rankos.

Ponas Toks ištiesė kaklą ir lyg varlinėjantis busilas atžinksniavo taip arti, kad aš net užuodžiau jo trepną kvapą.

— Nesibijok, greičiau New Yorkas prasmegs Atlante, negu Ponas Toks sukvailios. Juokingai atrodau tik dėl to, kad esmi labai mokyta. Visokios šviesybės tiek pridumta galva, kad saulėtomis dienomis jos nepanešu — turiu ant ratukų vilkti.

— Ar tik tu nebūsi frontininkas, kad esi toks smart vyras, bemaž sputnikas? — paklausiau.

— Na, kaip čia pasakius... Geriau kapliuojame pas Ginkų, patraukti alučio..

— Ačiū labai. Mano skrandy jau alus nesilaiko... — padėkojau.

— Taip sakant, ir aš neturiu didelio noro, — šypsojosi. kaip koks akordeonas ponas Toks, — ypač šiojią dieną, jei išlesu bertainį bačkos, tai paskui po kaušu kyla toks

TAISOM KOREKTŪROS KLAIIDAS

Marytė Žičkutė prašo jos straipsnyje "Kultūros pakopomis" (Naujienu antroji dalis, 424 nr., š.m. liepos 26 d.) pataisyti dvi korektūros klaidas, kurios iškreipiančios norėtą išreikšti mintį ar jos niuansą. 5 pslp., 1-ma skiltis, "Auką patriotizmui" pastraipa, 34-ta eilutė iš apačios — atspausa: "... kad vienas romanas", o turėtų būti — "kad visas romanas" ir t.t.; tas pats pslp., 2-ra skiltis, "Apie Jupiterio pyktį" pastraipa, 7-ta eilutė po antrašte — atspausa: "pyktis yra emocijų išvada", o turėtų būti — "pyktis yra emocijų išdava" ir t.t.

griausmas, tokia vėtra, o pusto... trafiką gali sustoti.

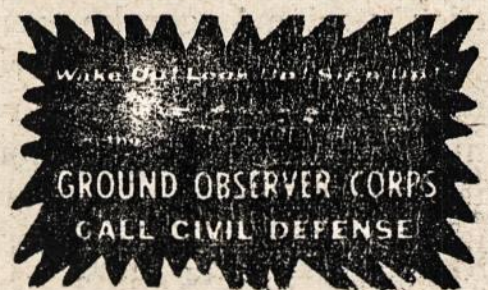
— Tegu tave kur bala, pasilik sveikutis!

— Kada nors vėl susitiksim! — šukterėjo ponas Toks, ir taip garsiai, kad visi žmonės atsisuko į mudu...

Julius Sula.

New Life Delicatessen

Namie gaminti delikatesai, maisto produktai ir šviežia mėsa.
3146 SO. HALSTED ST.
Victory 2-7666
Jonas Grinius, savininkas

K. J. MACKE & COMPANY

1924 m. Kazio Mačiuko įsteigta Apdraudos Agentūra

2549 West 71st Street, Chicago, Ill.

Tel.: PROspect 6-3140

Tvirtyje apdraudos įstaigoje apdraudžiam namus, baldus, prekes, krautuvų langus, tavernas, automobilius ir kitus įvairius vertingus daiktus; apdraudžiam namų savininkų atsakomybę, gyvybę ir asmenišką atsakomybę. Reikalui esant, apdraudos mokesčius galėtume paskirstyti net 7 mėnesiams. Kviečiame pasinaudoti mūsų ilgų metų patyrimu ir apdraudos reikalais mielai teikiama patarimais.

ATVYKITE IR ĮSITIKINKITE

Mūsų kainos mažesnės negu kitur!

Pasirinkite medžiagas tiesiai iš ritinio ir jums nukirps tiek kiek yra reikalinga vienai eilutei arba kelioms.

Didžiausias pasirinkimas visai šeimai, mažiems ir dideliems!

Toliau gyvenantieji gali gauti medžiagos pavyzdžius, ir jiems pasiūsim tokią medžiagą, kokią jie pageidauja C. O. D.

DIDŽIAUSIAS MEDŽIAGŲ PASIRINKIMAS URMO PREKYBOS APYLINKĖJE

• ŠILKAS • VILNONĖS VIETOS IR ANGLISKOS MEDŽIAGOS, • VELVET, • MEDVILNĖ, LININĖ IR LANGAMOS UŽUOLAUDŲ VISOKIŲ RŪŠŲ MEDŽIAGA.

Darbo valandos: Kasdien nuo 8:30 val. ryto iki 6 val. vak.; Pirmadienį iki 7 val. vak.; Šeštadienį nuo 8:30 val. ryto iki 5 v. v.

HENRY S. FRAERMAN

215 WEST JACKSON at WELLS Tel. WEBster 9-4187

(Atkelta iš 1-mo psl.)

gelio planetų primityviuose vandenynuose ir atmosferoje. Kai kurie iš tų chemikalų (tuo būdu susidarantių) yra pagrindinės statybinės medžiagos gyvų organizmų, ir biologiškai galėjo sudaryti gana įtikinančias schemas parodyti, kad turint galvoje, jog laiko netrūkstant, iš anų negyvųjų medžiagų galėjo kilti gyvybė. Per keletą šimtų milijonų metų net neįtikimišiai dalykai atsitinka, gi laikas yra vienas iš tų dalykų, kurių gamtai netrūksta.

Todėl atrodo, kad gyvybė tikriausiai kyla, atsiranda ten, kur tik yra bent kokios palankios sąlygos. Tą pamoką mes galėjome išmokyti iš mūsų pačių planetos žemės. Žemėje vargu rasi vietelę, pradedant aukščiausiais kalnais, ir baigiant jūrų gilumomis, kurioje kokia nors būtybė nebūtų atsiradusi gyventi, prisitaikyti. Gyvybė yra randama ir Antarktikos dykynėse — gal 11 mėn. per metus išalusi, ir bujojanči sierošaltiniuose, kur temperatūra būna keleta laipsnių žemiau virimo.

Tačiau, jei gyvybė erdvės universe ir daug kur randasi, gal būt galvojančių būtybių ten retai kur esama. Šioje žemėje yra milijonai įvairių rūšių būtybių, tačiau tik viena iš jų — žmogus turi abstraktaus galvojimo galią; gi ir jis čia neseniai tėra. Kad suprasti, kokioje vėlyvojo fazėje žmogus žemėje atsirado, geriausiai pasinaudokime sekančiu palyginimu:

Tegul Empire State Building reprezentuoja Žemės amžių; pagal šitą mastelį, viena pėda yra apie du milijonus metų. Dabar, šio milžiniško pastato viršuje, ant televizijos antenos padėkite vidutinio dydžio knygą, stačiai. Nuo žemės žiūrint, ji bus vos-vos pastebima. Šios knygos kelių colių aukštis maždaug reprezentuoja visą Homo Sapiens egzistencijos laiką.

Dabar padėkime ant anos knygos dešimtuką. Jo svoris atitinka visam žmonijos civilizacijos laikotarpiui, skaitant nuo pirmųjų miestų pastaty-

mo. Jei jūs norite reprezentuoti moderniojo mokslo ir technikos erą — ji yra pašto ženklų storumo.

Pašto ženklas Empire State Building viršūnėje, — ši vaizdą, palyginimą mes turėtume atsiminti; jis parodo, kaip nepanašu yra, kad galvojanči gyvybė, su visiškai tokiu pat išsivystymo laipsniu, kaip mūsų, turėtų egzistuoti šiuo momentu bet kuriame kitame pasaulyje. Net daleidžiant, kad visose, palankias sąlygas turinčiose planetose, evoliucija vyksta panašiu keliu, tik viename pasaulyje iš milijonų pasaulių mes galėtume tikėtis surasti civilizaciją, kuri prieš porą šimtmečių atrado garo jėgą, ir kuri šiuo metu, žengdama į savo atominį amžių, svajotų nugalėti erdves.

Ne, yra daug labiau panašu, kad, jei kitur egzistuoja galvojančios būtybės, didelė dauguma iš jų yra išsivystymo laipsniuose, kuriuose žmogus buvo prieš milijonus metų, arba kuriuose jis dar tik bus po milijonų metų. Paskutinis atvejis atrodo labiau galimas, nes mūsų istorija yra tokia trumpa, kad mes turime būti tarp pačių jausniausių žmonių universe.

Apie keliavimo greitį

Šitai veda mus prie neišvengiamos išvados, kad erdvėje aplink mus, gal ne toliau, kaip per relatyviai nedidelį skaičių šviesos metų nuo mūsų, yra ne keletas civilizacijų daug pranašesnių, negu mūsų, bet dešimčių dešimtys. Tai mus grąžina prie mūsų pradžioje iškeltos klausimo: kodėl tų civilizacijų atstovai neatkeliavo pas mus?

Šioje vietoje aš turiu trumpai paliesti tuos žmones, kurie tiki skraidančiomis lėktėmis, net prisiekinėja jas matę, o kai kurie sakosi net jų fotografijas turį. Kad jais nusikratyt, būtų reikalinga daug ilgesnio straipsnio, negu šis, ir ne visos tokio straipsnio vietos būtų spausdintinos. Todėl aš tik duosiu savo nuomonę, liečiančią šį reikalą, neduodamas priežasčių, dėl kurių, po keletos metų galvojimo, skaitymo ir pasikalbėjimų, bei stebėjimo, aš tokios

nuomonės priejau. Aš manau, jog "neišaiškinti skrajojantys objektai" gali būti, ir kad jie yra tuo, ką jų vardas sako; kad, sužinoję kas jie yra, mes galime rasti juose idomių, nuostabių faktų. Tuo pačiu metu aš esu tikras, kad jie nėra, — pakartojau, nėra erdvių skraiduoliai...

Todėl, padarę prielaidą, kad mūsų moderniaisiais laikais žemėje nėra buvę svečių iš erdvės, mes turime surasti tam paaiškinimą. Galima drąsiai tvirtinti, jog mūsų izoliacija yra visiškai paprastai išaiškinama. Keliavimas nuo vienos planetos iki kitos, Saulės Sistemoje, gali būti įmanomas palyginti jau artimoje ateityje, ir žmonės lankysis kaimyniniuose pasauliuose, kaip Marse ir Veneroje.

Tačiau keliavimas į kitų saulų planetas — tarpžvaigždinis keliavimas — gali būti visiškai neįmanomas dėl didelių nuotolių. Pagal tokią teoriją, Universas (Visata) turi būti pilna galvot sugebančių būtybių, kurios, tačiau, gyvena nežinodamos nieko apie savo kaimynų buvimą, nes yra erdvių izoliuotos.

Tai yra rimtas ir įtikinąs argumentas, ir mes turime čia jį paliesti, prieš tęsdami savo išvedžiojimus. Visų pirmiausia, gerai supraskime svarbų ir pagrindinį skirtumą tarp tų nuotolių, kurie yra tarpplane-

tinėje erdvėje, kuriuos mūsų vaikai bus pasiruošę nugalėti, ir tų daug didesnių nuotolių, kurie mus skiria nuo žvaigždžių.

Tarpplanetiniai nuotoliai yra maždaug milijoną kartų didesni, negu tie, su kuriais mes dabar turime reikalo savo kasdieniniame gyvenime. (Pvz. Venera arčiausiai mūsų būna per 26 mil. mylių; Marsas — 35 mil. mylių.) Tačiau žvaigždės yra dar ir už tuos nuotolius milijoną kartų toliau. (Pvz. žvaigždė Proxima Centauri yra už 25 milijonų milijonų mylių.) Todėl, kada mes būsime pasiekę tolimiausią planetą mūsų saulės sistemoje, mes būsime labai mažai tepriartėję prie žvaigždžių.

Tačiau patys nuotoliai nieko nereikšia; kas yra iš tikro svarbu, yra tas laikas, kuris tokioms kelionėms reikalingas. Per paskutinį šimtmetį mes matėme, kaip, susisieki- mo priemonėmis tobulėjant, "sumažėjo" mūsų žemė. Julius Verne buvo išjuoktas, kada jis pasakė, kad žemę galima apkeliauti per 80 dienų, gi dabar tai padaroma per dvi dienas, o satelitai tą kelionę padarys per tiek pat minučių, kiek Vernes reikėjo dienų.

(Bus daugiau)

V.B.

REMKITE TUOS BIZNIERIUS.
"NAUJIENOSE"
KURIE GARSINASI

SKOLINKIŠ STANDARD UŽ ŽEMESNĮ NUOŠIMTĮ TAUPLYK PAS STANDARD—

Stipriausioji Chicagos Bendrovė

Turtas \$60,000,000.00
Atsargos Fondas 5,700,000.00

Chartered and Supervised by the
U. S. Government

JUSTIN MACKIEWICH, Prez.

DARBO VALANDOS: Kasdien, įskaitant šeštad. nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. Trečiadieniais visai neatidaroma.

STANDARD FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION
OF CHICAGO

4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
PHONE: Virginia 7-1141

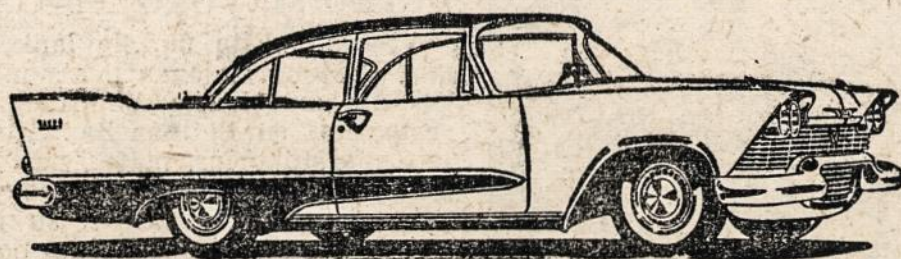
45 metų biznio sukakties proga išpardavimas

1958 Chrysler - Plymouth - Imperial

ir daugybė gerų visų išdirbysčių vartotų automobilių.

KAINOS NUO \$25

Galima nupirkti be pinigų išsimokėjimais.

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.

CHRYSLER - PLYMOUTH - IMPERIAL
DISTRIBUTOR

4030 Archer Avenue Chicago, Illinois

Didžiausia ir teisingiausia Lietuvių automobilių įstaiga.

Prancūzų Teatras Viduramžiuose

Dramatinė prancūzų literatūra labiausiai pasireiškia antroje XV šimt. pusėje, taip sakant pačioj viduramžių pabaigoj. Nors dramatinis žanras jau reikšėsi net XII š., tačiau tik XV š. siužetai pasidarė platesnės apimties ir daug įvairesni.

Dramatinis žanras turi dvigubą kilmę, žiūrint ar jis yra religinis ar pasaulietiškas. Kai kurie viduramžių žinovai neigia šią dvigubą kilmę ir įrodo, kad prancūzų teatras, lygiai kaip ir graikų, yra kilęs iš kulto. Laikui bėgant, religinio teatro autoriai, rašydami liaudžiai, pradėjo įtraukti ir komiškas scenas, kol pagaliau vis tolstant nuo religinio pobūdžio susidarė atskiras ir savistovus pasaulietiškas teatras. Šis paskutinis tvirtinimas atrodo yra labiau priimtinas.

a) Religinis teatras

Jau nuo X šimtmečio didžiųjų religinių švenčių, kaip Velykų ir Kalėdų proga, religinės ceremonijos buvo atliekamos dramatišku svarbesnių Kristaus gyvenimo įvykių pavaizdavimu. Pamažu tos ceremonijos plėtėsi: per Kalėdas piemenys ir trys Išminčiai, vedami žvaigždės, ateina prie prakartėlės; per Velykas pamaldžios moterys atvyksta prie grabo paklausti angelo, kur dingo Išganytojo kūnas. Laikė XI ir XII š. tas paprotys pasklido po daugelį bažnyčių. Dialogai ilgėjo, veikėjų skaičius didejo, ceremonijų apimtis plėtėsi. Iš Kristaus gyvenimo buvo pereita į šventųjų gyvenimo pavaizdavimą. Pradžioje XII šimt. pastatymas jau komplikuojasi. Paruošiamos kelios dekoracijos ir pagal Kristaus ar kurio šventojo gyvenimo raidą vaidintojai ejo nuo vienos prie kitos dekoracijos.

Statydama religines dramas dvasiškia norėjo parodyti liaudžiai įvairius dieviško kulto epizodus, paveikti jos vaizduotę ir sykiu ją pamokyti. Bet apie XII šimt. pusę religinė drama per daug išsiplėtė ir įgijo daug profaninių elementų, kad ją dar būtų galima statyti bažnyčioje. Lotynų kalbą pakeitė prancūzų kalba; veikėjai nebebuvo vien tik kunigai ir vienuoliai, bet jau ir pasauliečiai. Drama pasidarė pusiau liturginė ir buvo pradėta statyti prie bažnyčios fasado ant tam tikslui padaryto pakauštinimo. Ji jau nebebuvo kulto dalis, bet pamokinantis pasilinksminimas, persunktas tačiau religiniu rimtumu.

Žymiausia XII š. pabaigos drama, užsilikusi iki mūsų dienų, yra *Adomo Drama*. Šios dramos dekoracijos jau buvo įvairios: dešinėje rojus, kairėje pragaras, vidury visos kitos dekoracijos. Drama susideda iš trijų dalių ir vaizduoja Adomo ir Ievos nupuo-

limą bei išvijimą iš rojus, Abelio užmušimą ir pagaliau eilę pranašų, kurie išpranašauja Kristaus atėjimą žemėn. Veikalas toli gražu nėra drama modernia to žodžio prasme. Teatras dar vystėsi keletą šimtmečių, kol pasiekė savo tobulą formą bei išraišką.

XII šimtmečiuje abatijų ar vienuolynų įsteigtos mokyklos pradėjo statyti savo mokyklinės dramos, pradžioje lotynų kalba, paskiau prancūzų. Šv. Nikalojus, mokinių patronas, yra pagrindinis šių dramų personažas. Apie 1200 metus, Jonas Bodel parašė *Šv. Nikalojus Drama*, kuri buvo pastatyta scenoje gruodžio 5 d., šventojo dienos išvakarėse. Šis veikalas yra originalus tuomi, kad religinės bei grynai profaninės scenos čia telpa šalia viena kitos. Tai rodo Bodelio talento įvairumą bei pajėgumą.

Religinė drama vystėsi vis toliau. XIII-me šimtmečiuje Rutebeuf pritaikė scenai savo naratyvinį *Teofilio Stebuklą*, kuris turi apie 700 eilučių. Čia jis, kaip ir Bodelis, jungia tragišką elementą su komiškoju, bet santūriau ir nuosekliau. Šis stebuklo žanras vystėsi laike XIII š., gi XIV šimtmečiuje turėjo nepaprastą pasisėkimą. Centrinis šio žanro asmuo yra Dievo Motina, todėl ir XIV š. stebuklai vadinami "Dievo Motinos Stebuklais". Tokio stebuklo intriga yra greitas trumpų ir jaudinančių vaizdų keitimasis. Veikalas paprastai baigiasi Dievo Motinos tiesiogine intervencija, išgelbstint iš bėdos kaltininką. Šių stebuklų prancūzų Tautinėje Bibliotekoje yra užsilikę apie 40. Jų temos yra vairios; tragiški, komiški ir realūs elementai randa vietos tame pačiame stebukle. Kartais pavaizduojamos net gana grubios scenos iš kasdieniško liaudies gyvenimo. Bendrai, scenos nesurištos viena su kita, veikalas atrodo gana palaidas, daugiau panašus

į epizodų rinkinį. Charakterių ir sentimentų išsivystymui čia neskiriama jokio dėmesio.

Misterijos žanras apėmęs visą XIV š. labiausiai išsivysto XV š., šio šimtmečio pradžioje susikuria Kančios Brolijos, kurių tikslas yra statyti scenoje misterijas. Paryžiaus Kančios Brolija yra pati garbiausia. Ji 1402 metais gavo iš Karolio VI monopolį statyti misterijas sostinėje. Taip buvo įkurtas pirmas pastovus teatras Prancūzijoje, gyvavęs iki 1548 metų. Misterijų žanras yra didelės religinio pobūdžio dramos, paimtos iš šventųjų legendų, bet dažniausia iš Senojo ar Naujojo Testamento. Šis žanras pratęsė pusiau liturginių dramų amžių. Misterijos yra ilgos, net iki 65,000 eilučių, sudėtos iš dramatinės deklamacijos, muzikos bei giesmių. Vaidinimas tęsiasi po kelias dienas, dalyvaudant keliem šimtam veikėjų. Grandiozinės dekoracijos bei įvairūs pastatymo triukai dar daugiau didino įspūdį.

Kančios misterijos vaizduoja Kristaus gyvenimą, o ypač jo kančią. Nors ta pati medžiaga buvo be perstojo perdirbama, tačiau autoriai stengėsi būti vienas už kitą originališkesni. Du žymesni autoriai yra Arnoul Greban ir Jonas Mykolas. Grebano *Pasija* yra 35,000 eilučių ilgio ir tęsiasi per keturias dienas. Jos pastatymui reikia 224 personažų. Jono Mykolo *Pasija* turi 65,000 eil. ir vaidinimas tęsiasi 10 dienų. Paprastai misterijos statyme dalyvaudavo visos miestai: dvasiškia, valdininkai ir šiaip gabesnieji būdavo artistai; kiti dirbdavo prie scenų paruošimo, rūbų siuvimo bei įvairių kitų darbų. Patsai pastatymas būdavo etinė šventė visam miestui bei plačiai apylinkėi.

Maždaug XV š. gale ir XVI š. pradžioje misterijas pradėjo vis daugiau ir daugiau brautis pasaulietinis elementas. Pagaliau misterijos buvo (Tėsinys 7-me psl.)

Darbo, namo, buto reikia — Viską tik "Naujienos" reikia.

• Parduodu, Pritaikau • ir Idedu Naujus

moderniškus aliuminijaus langus, duris ir vasarinius tinklius. Apdraudžiu namus, automobilius, langus, baldus ir kitus dalykus nuo ugnies, vagies ir kitokių nelaimių.

Kreipkitės, mielai noru Jums patarnausiu.

JUOZAS SPAITIS
3261 So. Halsted St.
Victory 2-6469

CHICAGO SVARIAUSIAS IR
MODERNISKAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

NAUJAS TEPALAS

ir tabletes teikia naujos vilties kenčiantiems nuo reumatizmo ir artrito.

The Star Pharmacal kompanijos, Chicago, chemikas pagamino naują tepalą ir tablečių. Ši nauja kombinacija, žinoma vardais AMERPOL RUB ir AMERPOL TABLET, pripažinta labiausiai efektyvia, malšinant skausmus, kuriuos paprastai sukelia reumatizmas ir artritas.

Ši nauja pasitvirtinusi kombinacija buvo išrasta paraudusiems, uždegimui turintiems sąnariams gydyti, patinimui sumažinti ir nutirpusių raumenų skausmui nušalinti nuostabiai greit ir su nuostabiais rezultatais. Prašykite vaistinėse. 98c. tepalas, \$3.50 tabletės.

ODA BATAMS

ir visos medžiagos naujiems batams siūti eksportui ir užjūri. Atsilankykite — mes patenkinsime visus Jūsų reikalavimus.

Atdara nuo 9 iki 5 popiet kasdien, šeštadieniais nuo 9 iki 12.

KALBAME LIETUVISKAI

I. SACHS LEATHER

637 W. Roosevelt Road
CHICAGO, ILLINOIS

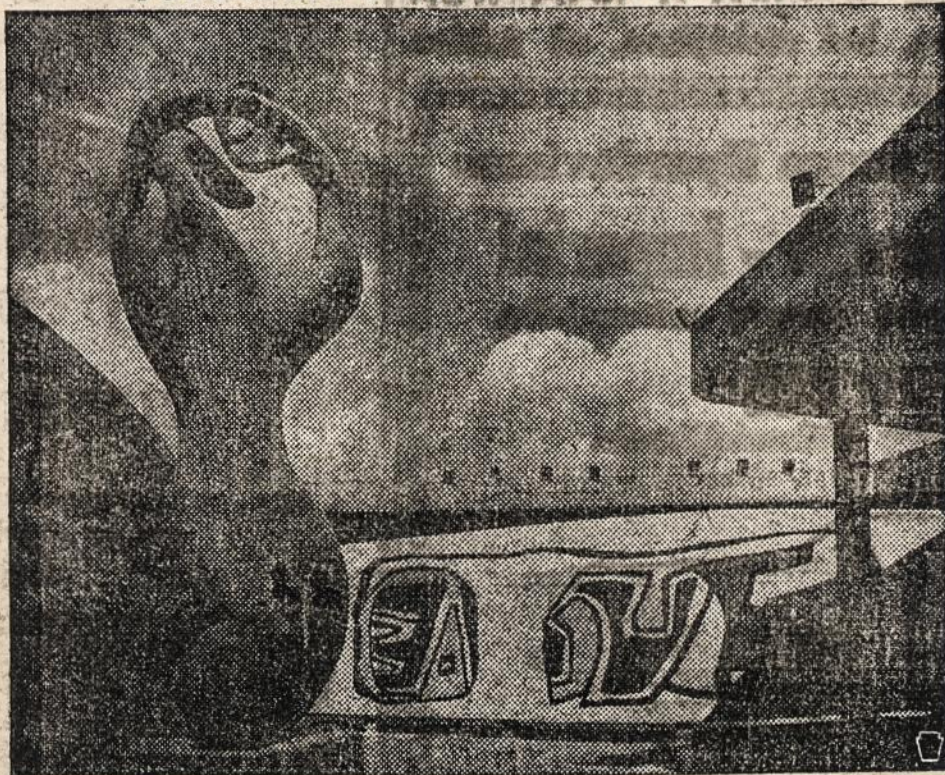
MONroe 6-0091

PETRO ŠIRVOKO NUOTYKIAI

Vienas aukštą mokslą lankęs žmogus, Bostono sieloganis, atsiuntė Petrui Širvokui laišką, patardamas jam susipažinti su Betinos Baxter stebuklais. Šis štukorius, matyt, nežino, kad Petras Širvokas savo knygoje yra aprašęs daugiau stebuklų ir su juo nutikusį įvairiausių nuotykių, negu bet kurios panos knygoje galėtų būti suminėta. Syaisto knyga apie Petro Širvoko stebuklus ir nuotykius bus pasiūsta, kai du doleriai ateis tokiu adresu: NAUJIENOS, 1739 S. Halsted Street, Chicago 8, Illinois.

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, AUGUST 2, 1958

Venezuela's New Architecture

Art and architecture form a striking combination at University City in Caracas, Venezuela. This photograph is featured in a special exhibition of Venezuelan architecture sponsored by the Venezuelan Society of Architects and the Creole Petroleum Corporation. Creole, a United States firm, is the largest oil producer in Venezuela. The sculpture is by Henri Laurens and the mural by Fernand Leger. The exhibition is now touring major universities and museums in the United States.

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

paliktos vien pasauliečiams, kurie minios patenkinimui nukrypo į gana profaninę pusę, taip kad 1548 m. lapkričio 17 d. Paryžiaus Parlamentas uždraudė Kančios Broliai misterijų statymą. Pati Brolija buvo uždrausta 1676 metais, Liudviko XIV ediktu.

Taigi religinis žanras, pasiekęs savo apogėjų XVI š., baigiasi ir užleidžia vietą naujam menui, tragedijai ir komedijai. Šis naujas menas, vystydamasis ir tobulėdamas, pasiekė savo aukščiausią tašką su Corneliu, Moljeru ir Rasiņu.

b) Pasaulietinis teatras

Apie 1250 m., tame pačiame Arras mieste, kur Jean Bodel pasaulino liturginę dramą, pasirodė viduramžių komedija. Pirmosios komiškos scenos prancūzų teatre buvo tos, dėl kurių liturginė drama nebebuvo galima statyti bažnyčioje. Taip iš religinės dramos atsiranda komedija. Religinio ir pasaulietinio žanro atsiskyrimas greičiausia įvyko Romėnų komedijos įtakoj. Plaūto (255-184 pr. Kr.) ir Terencijaus (190-159 pr. Kr.) komedijos XII š. dvasiškių buvo laisvai pritaikomos. Be to, žonglierių mimika ir jų dramatiška deklamacija nepaliko be įtakos šių žanrų atsiskyrimui.

Vienas XIII šimt. poetas, Adomas Halle (1240-1288), kilimo iš Arras miesto, parašė du pirmuosius komiškus veikalus: *Jeu de Feuillée* (1275), kuris yra fantazinė ir satyrinė to miesto aktualijų apžvalga, ir *Jeu de Robin Et De Marion* (1285), dramatinę pastoralę. Du įsimylėjusius, Robeną ir Marijoną, nori perskirti vienas riteris, bet piemėnukai laimi. Čia pinasi dialogai, dainos ir šokiai po mėlynų vasaros dangumi. Šis veikalas yra Moljero komedijos - baleto pirmtakas.

Adomo Halle komiškas teatras atrodė kaip ir nebeegzistuoja XIV š. Gi XV š. atsiranda daug kitų linksmų žanrų. Šalia brolijų, kurios statė religines dramas, kūrėsi įvairios linksmos draugijos, studentų, raštininkų, kurios statė komiškus veikalus. Iš to laiko komiškų žanrų buvo *linksmą prakalbą*, šventosios iškaltos parodija; *monologas*, paveldėtas iš žonglierių, yra daug laisvesnis žanras; *moralė*, kurios personažai dažniausia yra alegoriniai; *sottie* (satyrinė drama), tai personažų paradas satyrinio bei politinio pobūdžio. Poeto Pierre Gringore (1475-1539) *Kvailių Princas* yra šio pobūdžio. (Žr. Victor Hugo *Notre-Dame de Paris*, 1831, kur jis mini poetą Gringore, gi kuprius Quasimodo buvo išrinktas kvailių princu). Šie visi žanrai pranyko išskyrus tik vieną — *farsą*. Net Moljero genijui jis nebuvo per prastas (*Daktaras Pačiam Nenorint*, 1666). Farsas neturi jokios

moralinės ar politinės intencijos ir yra skirtas vien tik juokinti publiką. Jis turi tą patį tikslą kaip ir *fabliaux* (linksmos apysakos), iš kurių jisai skolinasi siužetus ir personažus. Farsas yra populiarus žanras, sukurtas liaudies pavyzdžių, grubus, pasiepias, be jokio pasigailėjimo jausmo, išsauliųjų juoką, skriaudžiant ar užgaunant kitus. Farsas yra sykiu realistinė ir tiksliai liaudies gyvenimo observacija.

Iš visų farsų, tiek savo siužeto paprastumu, tiek linksmumu bei charakterių tikslumu, išsiskiria Vilhelmo Alecis *Advokato Patheleno Farsas*, parašytas tarp 1464 ir 1469 metų. Jo siužetas paprastas: Advokatas Pathelenas apgauna drobių pirkli Wilhelma. Kai šis ateina pasiimti pinigų už drobes, advokatas bėsisiai "apserga", klieidi, pasakoja nesamones. Pirklys nieko nepesės išsina. Tas pats pirklys patraukia teisman savo piemenį Tomą dėl avių vogimo. Advokatas Pathelenas piemenį apgina, pirma jį pamokęs į visus teisėjo klausimus atsakyti avies bliovimu — "beh". Laimėjus bylą Pathelenas prašo atlyginimo, bet piemuo ir jam atsako tuo pačiu "beh".

Visi personažai čia yra aktyvūs ir jų visų bendras bruožas yra suktumas. Teismo scena yra iš visų geriausia. Teisėjas nebesusigaudo, kurį pirklys skundžia, piemenį ar "pasveikusį" advokatą Patheleną. Šis paskutinis išnaudoja padėtį, bet galų gale ir pats lieka apgautas.

Griežtai imant šis farsas nieko naujo neveda ir nieko nepratešia. Po šio šedevro farsas eina savo keliu, nieko naujo neįgydamas ir nieko neprarasdamas. Jis palieka toksai koks buvęs; tvirtas ir nesugriaujamas kaip ir pati liaudis. Farsas išsilaikė per Reformaciją ir Renesansą, patiekdamas Moljerui prancūzų tautinės komedijos elementus.

Siųskite siuntinius!

Siunčiame dovanų siuntinius į Lietuvą ir kitus kraštus: naujus gatavus rūbus ir taip pat įvairias medžiagas, maistą, vaisius, akordeonus, siuvas ir mezgamas mašinas, laikrodžius ir kitus daiktus. Siuntinius galite patys čia vietoje sudaryti.

KAINOS PRIEINAMOS.

**A M E R L I T
SUPPLIES CO.**

2221 W. CERMAK ROAD
CHICAGO, ILL.

STASYS GRUBLIAUSKAS, Vedėjas.

**JOIN
SKYWATCH**

**CALL
CIVIL DEFENSE**

7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.

— SATURDAY, AUGUST 2, 1958

Susvienijimas Lietuvių Amerikoje (SLA)

Junga lietuvius bendram lietuviškam darbui, anklėja
tartinį solidarumą, rūpinasi išlaikyti lietuviybę ir
remia kovas dėl Lietuvos laisvos ateities.

SLA gyvybės apdrauda iki \$10,000.

SLA—TAUPOMOJI APDRAUDA iki \$10,000—dešimčiai ir dvidešimčiai metų ypatingai naudinga jaunimui. Po 10 ar 20 metų apsidraudęs gauna pilną apdraudos sumą.

SLA—mažamečių apdrauda—rimtas aprūpinimas ateitčiai.

SLA—SVEIKATOS IR NELAIMINGŲ ATSTIKIMŲ apdrauda—duoda pašalpos iki \$325 mėnesi.

SLA apdrauda — SAUGI, NELIEČIAMA IR NEPRARANDAMA. SLA nariu galima būti nuo gimimo dienos iki gilių senatvės.

Daugiau žinių apie SLA darbus ir apdraudas galite gauti SLA kuopose, kurios yra visose žymesnėse lietuvių kolonijose ir SLA Centre.

Rašykite tokiu adresu:

DR. M. J. VINIKAS, SLA Sekretorius,
307 W. 30th Street, New York 1, N. Y.

MOVING PERKRAUSTYMAS MOVING
IS TOLI IR ARTI
(Nauji dideli trokštai - Naujaisi kraustymo įrankiai)
Slėgu metų patyrimas - Pigus ir sažinlogas patarnavimas
JUOZAS NAUJOKAITIS
2021 W. 69th Chicago 36, Ill. Tel. Wabash 5-9209

MES NESAME PATENKINTI IKI JUS NESATE PATENKINTI

Mes dėkojame savo klientams už rėmimą mūsų firmos ir
jų patogumui mes skelbiame sekancius pagerinimus:

1. Mūsų istaiga Newark bus atidara ir sekmad. nuo 9 iki 4 val.
2. Mes išsiunčiame siuntinius tuojau neatidėliodami.
3. Oro pasto siuntiniai, jeigu jie pristatomi iki 12 valandos, išsiunčiami tą pačią dieną.
4. Mes padidinome prekių pasirinkimą mūsų maisto ir medžiagų skyriuje.
5. Mūsų maisto, aukskų ir vaistų nauji standartiniai siuntiniai yra sudaryti ilgą patirtimi remiantis mūsų klientų pareikalavimais. Ateikite į:

Package Express & Travel Agency, Inc.

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y.
Tel.: Ingersol 7-6465, Ingersol 7-7272

Atidaryta kasdien nuo 9 iki 6 valandos,
sekmadieniais ir šeštadieniais nuo 9 iki 4 val.
312 Market St. Newark, N. J. Tel.: Mitchell 2-2452

(Licensed by USSR)

MOSŲ SKYRIAI:

78 Second Avenue NEW YORK 3, N. Y. 11601 Jos Campau Ave. DETROIT 12, MICH. 121 S. Vermont St. LOS ANGELES, CAL.
ORegon 4-1540 Townsend 8-0298 DUNKirk 6-5550

N. Y. istaiga atidaryta kasdien 9—6, šeštad. ir sekmad. 9—4.

832 N. 7th Street Philadelphia 23, Pa. 651 Albany Avenue HARTFORD, CONN. 1241 N. Ashland Ave. CHICAGO 22, ILL.
WAlnut 3-1747 CHApel 7-5164 HUmboldt 6-2818

Jums maloniai patarnaus mūsų tarnautojai ir su jumis kalbės jūsų gimtąja kalba.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

su iš anksto apmokėtu muiu ir 100% garantuoti

**NAUJI DAIKTAI, MEDŽIAGOS,
ODA, VAISTAI, MAISTO PRODUKTAI**

Geriausioji rekomendacija mums, tai
daugelis tūkstančių klientų visame
Jungt. Amerikos Valstybių krašte

**CENTRAL PARCEL
SERVICE, INC.**

220 So. State Street, Chicago 4, Ill.

Ar esate matę mūsų puikų medžiagų (vilninių, sintetinių, medvilninių), odų, skepetaičių, kojinių, etc., pasirinkimų?

Mūsų firma turi savo atskirą sutartį su turistu Maskvoje nuo 1947 m.

Nemokamai vieta mūsų klientų automobiliams pastatyti.

Telefonas:

WAbash 2-9354

Reikalaukite naujų katalogų.

Mes išsiunčiame Jūsų siuntinius tiesiai iš Chicago ir pristatome kiek tik galima greičiau.

(Atkelta iš 3-čio psl.)

mas nuteisė mirti, išgeriant nuodų, nes, girdi, jo protavimas "tvirkinės jaunimą"). Raštą pavadina "Filosofų urvas" ir pasakoja kaip "žmonės pasidarė artistai nuolankiauti". Tai buvo ne tylus, bet labai šnekus menas. Reikėjo atsistoti ir labai garsiai bei aiškiai sakyti, kas buvo laukiama, ir tai ne nusistovėjusiais sakiniais, bet tokiais, kurie pajuoktų sokratinį, kritingą, apavarstantį, ironišką galvojimo būdą.

"Sudužusio veidrodžio" raštai parašyti po laisvinančiųjų 1956 metų. Tai atviras ir aiškus atsisakymas visų stalinizmo dogmų kultūros gyvenime. Visur trykšta džiaugsmas, kad, štai, žmogaus protas gali šviežiu oru kvėpuoti — oru kilnių norų ir laisvo protavimo, ne slėgiančiu istoriniu materializmu. Leidinys stiprina mumyse viltį, kad žmogaus proto ilgam pažaboti negalima. Tačiau, turime atsiminti, kad šis įgimtas žmogaus proto reikalas tebeturi prieš save stiprių išorės pajėgų. Ateitis dar ne tikra. Juk net šiems lenkų rašytojams leista prasiveržti tik iki tam tikros ribos. Jų prasiveržimas yra pasėka po Stalino mirties rusų partijoje pasireiškusio "atoslūgio". Tiesa, pas lenkus būta prasiveržimų ir pirmiau, bet didžioji banga tepakilo Stalinui mirus. Nežiūrint, kad pas lenkus banga aušščiau pakilo negu pas rusus, ir nežiūrint, kad Gomulkos vedama partija pareiškė atsipalaidavimų, kurių rusų partija nenorėjo, vistiek tenka pripažinti, kad būklė lenkuose yra pasėka įvykių rusuose.

Rašytojas Wiktor Woroszylski siekia pateisinti menininkus, kad ne jie atoslūgi pradėję. Sako: "Asmeniškai nesigėdinu, kad tai rusų komunistų partijos ir mūsų partijos dėka man prasivėrė akys ir pamačiau, ko nemačiau pirma, bet kas būtina išsklaidyti abejojimus ir nerimavimą".

Tiesa, Woroszylskis džiaugiasi faktu, kad menininkai ir intelektualai į naują gadynę žengia "ne kaip akli agentai ar barometrų tėmytojai, bet kaip giliai įsijungę dalyviai". Jis, tartum nori pasakyti, kad partija naują kelią parodė tik todėl, kad atsiliopė rašytojų ir inteligentų troškimams. Atoslūgis, vadinasi, esąs partijos noras sudemokratėti.

Gali būti. Nežiūrint naujų skaudžių įvykių, pradedant Po Prostu uždarymu, lenkų partija, gal būti, jau yra, arba pasidarys, kitokia, negu rusų ir iš tikrųjų atsiliopė tautos norams. Kas tie norai, sunku pasakyti, tik aišku, ko rašytojai nori: žmoniško socializmo. Leszak Kolakowski dideliu atsargumu analizuoja, kas, jo nuomone, esą pastovūs ir laikini marksizmo požymiai. Laikinieji jam stalinizmas, kurį visumu atmets. Pastovieji panašūs pragmatizmo ar instrumentalizmo

principams (kuriuos skelbė amerikiečiai William James ir John Dewey). Jan Strzelecki savo "Pastabos: 1950-1953" rodo, žengia toliau ir ironiškai pajuokia visą revoliucinę nuotaiką ir kultūrą, kuri buvo per 30 metų puoselėjama. Jei šitokios idėjos ras atamos lenkų vidaus gyvenime ir vidaus politikoje, gal būti, tautinis komunizmas atneš nemaža naudos lenkų laisvei.

Bet — ar gi Lenkija spės Lenkijos laisvės klausimą? Mano nuomone — ne. Atsako reikės ieškoti Sovietų Sąjungoje. Woroszylskis taip ir sako: lenkų partija demokratės įkandin rusų partijos. Vakaruose yra žmonių, kurie tuo tiki. Aš prie jų nepriklausau. Tiesa, pripažįstu, kad SS yra daug žmonių, tiek pat trokštančių protui laisvės kaip lenkai. Bet esu tikras, kad partija tos laisvės neduos, nes net mažutė laisvė pavojinga. Jos gavę, žmonės vis nori daugiau.

Šiuo istoriniu momentu, proto ir sąžinės laisvė nieko naudingo negali suteikti SS diktatūrai — nebent ji atsiskaitytų toliau savo galią pasauly plėsti. Laisvę gavusi, rusų inteligentija, be abejojimo, su stalininiu marksizmu pasielgtų kaip lenkai. Kitais žodžiais, įrodytų jo tuštumą. Bet stalininis komunizmas šiuo momentu diktatūrai būtinas. Pasaulio neužkariausi ir komunizmo neapkrikštinsi pragmatizmu ar instrumentalizmu. Žmoniškumas nepuoselėja to kieto ryžto, kuris reikalingas prievarta valdyti. Maskvos dabartiniais tikslams stalininis marksizmas puikus tarnas.

Todėl netikiu, kad rusų inteligentija greitu laiku susilauks laisvių. Jei lenkų partija ir toliau vystysis, kaip lenkų rašytojai šiame leidinyje rodo, o jų idėjos tautą veiks, Lenkija nebus įrankis, kurio Sovietų diktatūra nori. Lenkų partija net geru talkininku nebus. Jei Maskva su tokia būkle sutiks, lenkų laisvė išliks ir vystysis, jei ne — ne.

"NAUJIENOS" PRANESA
TEISINGAS ŽINIAS

TAUPYTOJAI ATSIŁYGINA POLICININKAMS

Cook County Council of Insured Savings and Loan Associations itėikė \$590 atlyginimą dviem Chicago detektyvams, kurie drąsiai ir skubiai išaiškino kelis vagilių įsiveržimus į taupymo ir skolinimo bendroves. Atlyginimas buvo itėiktas paties policijos komisijonieriaus istaigoje. Paveiksle iš kairės i dešinę matome detektyvą Robert Devitt, leitenantą James Curtin, detektyvą Kenneth Kells, policijos komisijonierių Tim O'Connor, detektyvą Norman McCarthy, Cook County Council prezidentą Otto Preisler ir Peoples Federal Savings and Loan Association prezidentą Stanley W. Ropa.

Here Now!

The New HOOVER Citation

- IT beats, as it sweeps, as it cleans ... gets dirt other cleaners miss.
- NEW double-stretch hose gives you twice the reach of any other make of cleaner.
- NEW vinyl jacket wipes clean with damp cloth. Won't fade.

EASY TERMS

\$35⁰⁰ OFF

on a Brand New
HOOVER Deluxe

Special purchase gives you lowest price ever on Hoover's finest cleaner. Brand new ... still in factory carton. Full warranty.

Formerly
\$124.95

\$89⁹⁵

(while they last)

SOLTIS HOME APPLIANCES
AND FURNITURE

2647 W. 51st Street

HEmlock 4-7095

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, AUGUST 2, 1958